

**Ankara Mebusu Hâmid Şevket İnce'nin, 2 Mayıs 1927 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin tekrar meriyete konulmasına dair nizamname teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu (2/474)**

22 . XII . 1952

**Yüksek Başkanlığa**

10 . I . 1945 tarih ve 4695 sayılı Anayasanın yerine 20 . IV . 1340 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanunu kabul edildikten sonra elyevm yürürlükte bulunan 11 . IV . 1945 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü makamına kaim olmak üzere 2 Mayıs 1927 tarihli «Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesi» nin meriyete geçirilmesi, tabii ve zaruri bir vazifenin ifası demek olacağından bu teklifimin Anayasa Komisyonuna havale ve oradan alınacak kararın Büyük Meclise arzına delâlet buyurmanızı rica ederim.

Ankara Milletvekili  
Hâmid Şevket İnce

**Anayasa Komisyonu raporu**

T. B. M. M.

Anayasa Komisyonu

Esas No. 2/474

Karar No. 6

20 . IV . 1953

**Yüksek Reisliğe**

Ankara Mebusu Hâmid Şevket İnce'nin 2 Mayıs 1927 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahilî Nizamnamesinin tekrar meriyete konulmasına dair nizamname teklifi komisyonumuza havale edilmekle incelendi.

10 . I . 1945 tarih ve 1695 sayılı Anayasanın, teşrii heyetçe tesbit ve ifade edilen ve milletçe konuşulan dile uymayan ve tatbikatta birçok aksaklıkları ve eksiklikleri görülen bir dille yazılmış bulunması ve aynı zamanda Türkçenin yalnız bu dilden ibaret olduğu ifade edilmiş olması gibi mahzurlarına binaen yürürlükten kaldırılarak yerine 20 Nisan 1340 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun, asıl metin olarak kabul edilmiş bulunması sebebiyle sözü geçen 4695 sayılı Anayasa meriyetten kaldırılmıştır.

Bu suretle Türkçenin serbest gelişmesine engel teşkil eden Anayasadaki resmî takyitler kaldırılmış olmakla resmî dil tabii ve asli haline

getirilmiş konuşma dili de resmî dilin zorlayıcı takyitlerinden kurtarılmış bulunmaktadır. Buna rağmen 4695 sayılı Anayasaya ifade şeklini veren zihniyet ve tatbikat İçtüzükte baki kalmakla beraber hakikatta ifadeleri yekdiğerine uygun bulunması lâzımgelen İçtüzük dili Anayasa dilinden apayrı bir şekil ve manzara arz etmekte bulunmuştur.

Hukuk ıstılahlarının, mütehasıslarınca ilmi bir yoldan tesbiti ile salâhiyetli makamlardan kullanmaya arzı ve Türkçenin kendi bünyesi içerisindeki tabii gelişmesinin ilmi kaidelere uygun bir istikamette yürütülmesi düşüncesi ile Anayasada yapılan değişikliğin aynı şekilde Meclis İçtüzüğünde de yapılması zarureti karşısında Ankara Mebusu Hâmid Şevket İnce'nin teklifi yerinde görülmüştür.

Bu itibarla halen yürürlükte bulunan 11 Nisan 1945 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçtüzüğünün 2 Mayıs 1927 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesi ile tebdili suretiyle sözü geçen İçtüzüğün meriyetten kaldırılmasına ve 1945 senesinden sonra mezkûr nizamnamenin 22, 23, 24 ve 85 nei maddelerinde esasa ait olarak yapılan tadillerin ifadesinin uydurma tâbir olunan dille yazılmış ve tutunmamış birçok istihlakları ihtiva etmiş olması dolayısıyla bunların da yerlerine evvelce meriyette bulunanlarının konulması suretiyle Teşkilâtı Esasiye Kanununun diline uygun bir şekle konmuş ve bu suretle 4 maddede yapılan tadillerin yeniden kaleme alınmak suretiyle tanzimine ve Mecliste öncelikle görüşülmesine ittifakla karar verilmiştir.

Umumi Heyetin yüksek tasvibine arzolunmak üzere Reisliğe takdim olunur.

Anayasa Ko. Başkanı

Sözcü

Manisa

Diyarbakır

F. L. Karaosmanoğlu

F. Alpiskender

Kâtip

Afyon K.

Ankara

K. Özçoban

R. Eren

İzmir

Erzurum

İçel

H. E. Adıvar

M. Yazıcı

H. Fırat

İsparta

İzmir

İstanbul

R. Turgut

Z. H. Velibese

M. Benker

Manisa

Manisa

Sivas

R. Ş. İnce

M. Tümay

R. Öçten

Tekirdağ

I. H. Akyüz

Bâzi maddelerin tadili suretiyle eski nizamname tekrar meriyete konulmakta olmasına göre tadil edilen maddelere ait diğer tekliflerin de incelenerek ihtiyaca uygun bir şekilde bir metin hazırlanması muvafık olacağı mütalâasındaım.

Konya Mebusu

R. Alabay

Teklif

Any. K.

Bu encümen kendine bir de reisvekili intihap eder.

Umumi bütçe mazbatasının yazılması ve müdafaası ile mükellef bir mazbata muharririnden başka bu encümen bir veya muhtelif dairelerin bütçe mazbatasını yazmak ve müdafaat etmekle mükellef hususi mazbata muharrirleri dâhi intihap edebilir.

Vekâletlerle mütenazır encümenler (Alfabe sırsaiyle) :

7. Adliye Encümeni (25 âza, bir muvazzaf kâtip);

8. Çalışma Encümeni (15 âza, bir muvazzaf kâtip);

9. Dahiliye Encümeni (30 âza, bir muvazzaf kâtip); Bu encümen lüzum gördükçe bir reisvekili intihap eder.

10. Gümrük İhisarlar Encümeni (20 âza bir muvazzaf kâtip);

1. Haricive Encümeni (20 âza bir muvaz-

**Madde 23.** — Devrenin ilk içtimasında encümen intihaplarına yardımı olmak üzere mebusların hal tercümesi kâğıtlarından anlaşılan, ihtisas ve mesleklerini gösterir bir cetvel Riyasetçe tabettirilip âzaya dağıtılır ve ilân tahtasına asılır.

Encümenlere namzet gösterme işi, partilerin Meclis gruplarınca yapılır. Hazırlanan namzet cetvelleri her grubun idare heyeti reisliğince Meclis Riyasetine sunulur.

Müstakil mebuslar kendi namzetliklerini koyabilirler.

Namzetleri gösteren cetveller, Meclis Riyasetince birleştirilerek tabettirilip âzaya dağıtılır ve ilân tahtasına asılır.

Umumi Heyette encümen intihapları bu cetvellerin dağıtılmasından ancak dört gün sonra başlar.

Encümenler, devrenin diğer içtimaları başında içtimaların birinci inikadından sonra gelen ilk inikadın yapıldığı gün intihap edilir.

**Madde 24.** — Bir encümende gizli celse akdini alâkalı vekil, yahut encümen âzasının üçte biri istiyebilir.

Gizli celsede encümen âzasından ve vekillerden başkası bulunamaz.

Gizli celse akdi müzakerenin sır olarak muhafazasına söz verilmek demektir.

Parti gruplarının gizli celselerinde de bu hüküm tatbik olunur.

**Madde 85.** — Söz, talep ve kayıt sırasına göre verilir.

Heyet isterse, müzakere olunan meselelerin lehinde, aleyhinde, hakkında münavebe ile söz söylemek takarrür eder.

Reis söz alanların isimlerini sırası ile Heyete bildirir.

Encümen veya parti grubu namına söz istediklerinde encümen reisi veya mazbata muharrirleri ile grup reisi veya sözcüleri sıraya bağlı değildirlir.

Son söz mebuslarındır.

**MADDE 3.** — Bu Nizamname kabulü tarihinden itibaren mer'idir.

**MADDE 4.** — Bu Nizamname Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından icra olunur.

**MADDE 2.** — Birinci madde hükümleri kabulü tarihinden itibaren mer'idir.